

عنوان:

فناوری‌های نرم دینی؛ راهکاری نوین برای تحقق سبک زندگی اسلامی

نویسنده:

محمد مهدی رحیم زاده خوشرو

دانشجوی کارشناسی ارشد
معارف اسلامی و مدیریت
صنعتی دانشگاه امام
صادق (علیه السلام) و عضو
اندیشکده فناوری نرم

۱۴۰۳ بهمن ماه

فناوری نرم دینی (۲)

اندیشکده فناوری نرم
دانشگاه امام صادق علیه السلام

I.S.U Soft Technology Think Tank

بسم الله الرحمن الرحيم

سبک زندگی به الگوی غالب رفتارها، نگرش‌ها و تعاملات افراد یک جامعه اطلاق می‌شود. دین اسلام به عنوان نظامی جامع، سبک زندگی ویژه‌ای را برای پیروان خود ترسیم کرده است. سبکی که بر مبنای توحید، اخلاق و معنویت استوار است و رستگاری دنیوی و اخروی انسان‌ها را تضمین می‌کند. با این حال در عصر حاضر، شاهد تأثیرات عمیق فناوری‌های نوین بر شیوه زندگی مسلمانان هستیم.

واقعیت این است که فناوری‌های نوین، خصوصاً فناوری‌های نرم، سایه سنگین خود را بر همه ابعاد سبک زندگی اسلامی افکنده‌اند. شبکه‌های اجتماعی، بازی‌های رایانه‌ای، سبک‌های جدید تفریح و سرگرمی و... همه از مصادیق این تأثیرگذاری هستند. گاه این تأثیر به حدی است که اصول و ارزش‌های اسلامی را تحت الشعاع قرار می‌دهد و حتی با آن در تعارض قرار می‌گیرد.

اینجاست که اهمیت فناوری‌های نرم دینی بیش از پیش نمایان می‌شود. فناوری‌های نرمی که بر پایه آموزه‌های دینی طراحی و تولید شده باشند، می‌توانند ابزاری قدرتمند برای حفظ و ترویج سبک زندگی اسلامی باشند. این فناوری‌ها با زبان روز و سازگار با سلیقه جوانان، می‌توانند ارزش‌های دینی را به آنها منتقل کنند.

برای نمونه می‌توان به تولید بازی‌های رایانه‌ای با محوریت مفاهیم و آموزه‌های دینی، طراحی نرم‌افزارهای تلفن همراه مبتنی بر سبک زندگی اسلامی، تولید محتوای جذاب و خلاق در شبکه‌های اجتماعی برای ترویج سبک زندگی اسلامی و... اشاره کرد. اینها همه مصادیقی است که می‌تواند از دل فناوری‌های نوین با رویکردی دینی متولد شود.

البته باید در نظر داشت که توسعه فناوری‌های نرم دینی، کاری پیچیده و دشوار است و نیازمند نگاهی عمیق و خلاقانه به متون و آموزه‌های اسلامی از یک سو و درک صحیح مقتضیات عصر حاضر از سوی دیگر است. هدف باید تلفیق هوشمندانه پیام جاودانه دین با ابزارهای نوین ارتباطی و رسانه‌ای باشد.

در پایان باید تأکید کرد که تحقق سبک زندگی اسلامی در شرایط کنونی، بدون توسعه فناوری‌های نرم دینی امکان‌پذیر نخواهد بود. برای تحقق این مهم، نیاز است علما، اندیشمندان، فعالان حوزه فناوری و همه دلسوزان دین و جامعه دست به دست هم دهند و در این عرصه فعالانه ورود کنند. آینده سبک زندگی اسلامی در گرو تلاش امروز ماست.

فناوری‌های نرم دینی به روش‌های گوناگونی می‌توانند به حفظ و تقویت هویت دینی در جوامع معاصر کمک کنند که در ادامه به چند مورد می‌پردازیم:

۱. افزایش دسترسی به منابع و محتوای دینی: فناوری‌های نوین مانند وبسایت‌ها، اپلیکیشن‌های موبایل و پایگاه‌های داده آنلاین، دسترسی افراد به متون مقدس، تفاسیر، آموزه‌ها و منابع دینی را آسان‌تر می‌کنند. این امر به ویژه برای نسل جوان و افرادی که به دلایل مختلف امکان مراجعه حضوری به مراکز دینی را ندارند، اهمیت زیادی دارد.

۲. تسهیل ارتباطات و تعاملات دینی: شبکه‌های اجتماعی، انجمن‌های آنلاین و ابزارهای ارتباطی مبتنی بر اینترنت، امکان برقراری ارتباط میان افراد با عقاید و باورهای مشترک را فراهم می‌کنند. این پلتفرم‌ها فضایی برای گفتگو، تبادل نظر، کسب حمایت معنوی و شکل‌گیری اجتماعات دینی مجازی ایجاد می‌کنند که در تقویت هویت دینی افراد نقش مهمی دارند.

۳. امکان مشارکت در مناسک و مراسم دینی از راه دور: فناوری‌هایی مانند پخش زنده اینترنتی، کنفرانس‌های ویدئویی و واقعیت مجازی، امکان مشارکت افراد در آیین‌ها و مراسم مذهبی را از راه دور میسر می‌سازند. این قابلیت به ویژه برای افرادی که به دلایل جغرافیایی یا محدودیت‌های فیزیکی قادر به حضور فیزیکی در این رویدادها نیستند، اهمیت زیادی دارد و حس تعلق آنها به جامعه دینی را تقویت می‌کند.

۴. کمک به انتقال بین‌نسلی سنت‌های دینی: فناوری‌های نوین با ارائه محتوا و تجارب دینی به زبان و سبکی که برای نسل جوان جذابیت دارد، نقش مهمی در حفظ و انتقال میراث و سنت‌های دینی به نسل‌های آینده ایفا می‌کنند. برای مثال، بازی‌های دیجیتال و انیمیشن‌های مذهبی می‌توانند مفاهیم و آموزه‌های دینی را به شکلی سرگرم‌کننده و تعاملی به کودکان و نوجوانان منتقل کنند.

۵. تقویت حس عاملیت و مشارکت دینی: فناوری‌های نوین با فراهم کردن امکان تولید و به اشتراک‌گذاری محتوای دینی توسط خود کاربران، حس عاملیت و مشارکت فعالانه آنها در امور دینی را تقویت می‌کنند. این امر به ویژه در میان جوانانی که خواهان نقش‌آفرینی بیشتر در جامعه دینی هستند، اهمیت زیادی دارد و می‌تواند به تحکیم هویت دینی آنان کمک کند.